

Materiální prostředky architektury – stavební materiál

V úplných počátcích – hlína, jíl, dřevo, proutí.

Prakticky velmi záhy kámen – **vápenec, pískovec + v jižní části Itálie porézni, dobře zpracovatelný tuf**. Z jeho použití lze odvozovat dataci –

Ušlechtlejší kameny se dovážely z Malé Asie a z Egejských ostrovů. **V roce 44 př. Kr. objeven mramor v Luně** (dn. Carrara) – vynikající kvalita a barva, pro honosné budovy (první z carrarského mramoru je sídlo pontifex maxima Regia na Foru Romanu z r. 36 př. Kr.).

Dřevo – stropy, střešní konstrukce (Římané byli velmi pyšní na své kazetové stropy), rámové zdi a základy zdiva, pomocné stavební konstrukce (bednění, šalunk, lešení apod.), jednodušší dveře a okna.

Materiální prostředky architektury – stavební materiál

Nejtypičtější římský stavební materiál, umožňující masovou výrobu – **pálená cihla**. Vyvíjí se z nepálené formy – **later**. Pálená cihla – **later coctus**.

Základním materiálem je **kvalitně proplavená hlína, doplněná ostřivem a pískem**. Tvarovány, dusány, byly ručně do dřevěných forem, vysypaných pískem. Nejlepší **období** ve střední Evropě pro **dusání je červen-říjen**.

Vydusané cihly se pod přístřešky sušily, **pálily se v zimních měsících**.

Materiální prostředky architektury – stavební materiál

Základní tvary plochých čtvercových cihel na zdění byly normovány podle římské stopy.

1 pes (0,296 m) = 12 unciae, 1 uncia = 2,47 cm

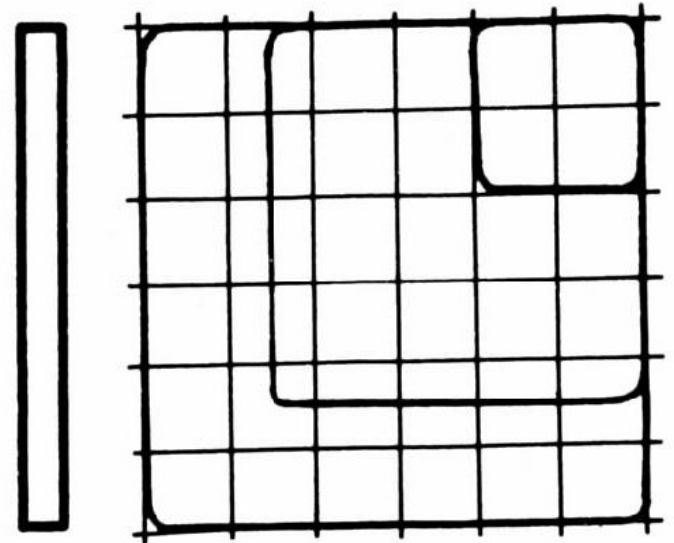
later pedalis = 1 x 1 stopa = ca 30 x 30 cm

later sesquipedalis = 1,5 x 1,5 stopy = ca 45 x 45 cm

later bipedalis = 2 x 2 stopy = ca 60 x 60 cm

later bessalis = $\frac{2}{3} \times \frac{2}{3}$ stopy = ca 20 x 20 cm

tloušťka ca 4-5 cm

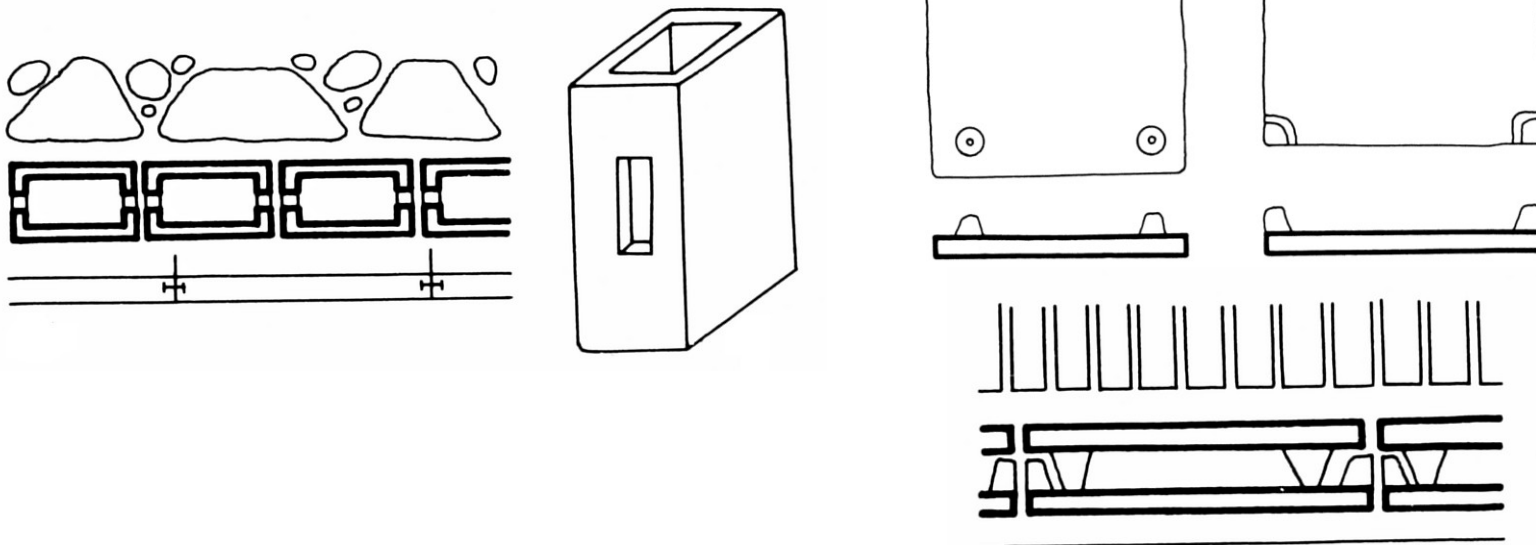
Materiální prostředky architektury – stavební materiál

Ploché čtvercové cihly na zdění se používaly i diagonálně půlené – semilateres.

Pro zdění pilířků hypocausta časté i kruhové tvary. Pro obložení stěn duté cihly – tubuli – nebo ploché s výstupky v rozích – tzv. tegula mammata (i v jedné řadě jako izolace).

K cihlám řadíme i střešní krytiny – ploché se zvednutými okraji: tegula + prejzy překrývající jejich spáry: imbrex.

Cihly díky tvrdosti i jako podlahy místností.

Materiální prostředky architektury – stavební materiál

Cihly se mohly pálit tam, kde byl dostatek dřeva + výroba vyžaduje specializaci a organizaci – poměrně drahý stavební materiál. Nejvhodnější pro jejich výrobu byly technické oddíly vojska, díky nim se cihly rozšířily prakticky všude.

V náročnějších budovách se z cihel stavělo jen jádro zdi, u velkoměstských činžáků, skladů, obchodů apod. však cihlové zdi často ničím nepokryty.

Římské cihly – mimořádná pramenná hodnota vzhledem k výrobním značkám.

Materiální prostředky architektury – stavební materiál

Cihly resp. drť cihel též základem pro velmi hojně užívaný způsob řešení podlahy – tzv. terrazzo: směs sádky, vápna, písku a fragmentů cihel.

